

Valóban véget ért a nemzeti régiók védelmében indított európai aláírásgyűjtés?

Az európai polgári kezdeményezésről szóló rendelet értelmében ma éjfélkor lezárult a Székely Nemzeti Tanács által életre hívott, nemzeti régiók védelméről szóló európai aláírásgyűjtés. Összegyűlt az egymillió aláírás, de hét helyett csupán három tagállamból, így a jogintézmény történetében példátlan intenzitású mozgósítás és a széleskörű magyar összefogás ellenére a kezdeményezés jogi szempontból kudarcnak tekinthető. Kérdéses azonban, hogy ez valóban a gyűjtési időszak és a kezdeményezés végét jelenti-e. A koronavírus ebben az ügyben is rendkívüli megoldásokra kényszerítheti a Bizottságot.

Április közepén sokan joggal legyintettek a nemzeti régiók védelméről szóló európai polgári [kezdeményezés](#) esélyei kapcsán. Mintegy három héttel az aláírásgyűjtési időszak vége előtt a szükséges aláírások negyede sem gyűlt össze. Bár az aláírások gyűjtésére egy év állt rendelkezésre, sokáig tragikusan lassan gyűltek a támogató nyilatkozatok. Január végén még csak 50 ezren támogatták a kezdeményezést szerte Európából. A nemzeti régiók ügye februárban bár érezhetően fellendült számos magyarországi közéleti és politikai szereplő nyilvános támogatásának köszönhetően, a koronavírus járvány nem csupán a papír alapú gyűjtést lehetetlenítette el, hanem a közbeszédben is háttérbe szorította a nemzeti régiók ügyét.

Az aláírásgyűjtés április közepén kapott új, [nem várt](#) lendületet az [Írdalá.hu](#) online csatornák életre hívásával. A szervezők – elsősorban közösségi média platformok segítségével – sikeresen helyezték át a kampány súlypontját az online térbe, aminek eredményképpen az utolsó hétre az európai polgári kezdeményezések történetében [példátlan mértékű növekedést](#) láthattunk az online aláírásoknál (az utolsó napok annyira intenzívre sikerültek, hogy több órára [összeomlott](#) a Bizottság aláírásgyűjtő rendszere). Az online nyilatkozatok száma május 2-án lépte át a 400 ezret, míg öt nappal később, az online gyűjtési [rendszer](#) lezárultakor 1.008.966 aláíráson állt meg a mutató (ebből Magyarország: 786.528, Erdély: 169.047, Felvidék: 26.996, maradék 24 EU tagállam: 26.381). Az utolsó napokban kevesebb mint 10 óra is elég volt 100 ezer új online aláíráshoz. Mindehhez még hozzá kell számolni a papír alapon gyűjtött aláírásokat, amelyek számát illetően nincs hiteles adatunk, csak hozzávetőleges számot tudunk közölni (Magyarországról kb. [100 ezer](#), Erdélyből kb. [150 ezer](#) papír alapú támogató nyilatkozat valószínűsíthető).

Hozzá kell tenni, hogy ez a kiemelkedő növekedés elsősorban a magyarországi és erdélyi aláírásgyűjtés eredménye, a kezdeményezést eddig szinte kizárólag a magyar nemzeti közösségek támogatták. Így bár e két ország hozzájárulásának köszönhetően úgy tűnik, hogy a kezdeményezés teljesíti az egymillió aláírás összegyűjtésére vonatkozó feltételt (véltetően elégnék bizonyul a tartalék a tagállami hatósági ellenőrzések során érvénytelennek nyilvánított aláírások pótlására is), az érvényesség másik, konjunktív feltétele, a tagállamokra vonatkozó minimum aláírásszám az előírt hét tagállam helyett csak Magyarországon, Romániában és Szlovákiában teljesült. Következésképpen, bár a kezdeményezés a magyar nemzeti közösségnek köszönhetően három hét alatt európai viszonylatban is „csodát tett”, az európai támogatottságának hiánya miatt jogi szempontból sikertelennek tekinthető. A nemzeti régiók kezdeményezés egyelőre tehát nem jutott túl a Kárpát-medence határain, de nem kizárt, hogy erre még nyílik lehetősége.

Nem biztos ugyanis, hogy a rendelet szerinti határidő lejárt a kezdeményezés végét jelenti. Ahogy korábban [fejtegettük](#), a koronavírus járvány az érintett európai polgári

kezdeményezések aláírásgyűjtési időszakának meghosszabbítását eredményezheti. Bár erre a gyűjtési időszak lezárultáig nem került sor, előfordulhat, hogy a Bizottság utólag fogja meghosszabbítani a gyűjtési időszakot. Egyes [hazai médiumok](#) értesülései szerint a testület jövő héten dönthet a kérdésben (több polgári kezdeményezés is érintett). Vincze Loránt, a [Minority SafePack](#) kezdeményezés gazdájának számító FUEN elnöke, valamint az európai polgári kezdeményezések európai parlamenti jelentéstevője is azon az [állásponton](#) van, hogy a Bizottság elő fog állni valamilyen megoldási javaslattal. Az EP képviselő már március 17-én [kérte](#) az aláírásgyűjtési időszakok meghosszabbítását.

A folyamatban lévő kezdeményezések aláírásgyűjtési időszakának meghosszabbítására – megfelelő jogalap nélkül is – találunk [precedenst](#), azonban a már lejárt polgári kezdeményezések aláírásgyűjtési időszakának utólagos meghosszabbítása eddig példa nélkülinek számít. Ennek ellenére nem tűnik életszerűtlennek ez a megoldás sem, figyelemmel arra, hogy a koronavírus eddig is milyen [rendkívüli megoldásokat](#) eredményezett az uniós intézmények részéről.

Amennyiben a Bizottság – újjáélesztve a kezdeményezéseket – utólag meghosszabbítja az aláírásgyűjtési időszakokat, a nemzeti régiós kezdeményezés szervezői esélyt kapnak arra, hogy jogilag is sikerre vigyék a kezdeményezést, és a célszágok irányuló európai kampánnyal további tagállamokban gyűjtsék össze a küszöbérték szerinti minimum aláírást. Ekkor azonban nem szabad csupán a négy legkisebb küszöbértékű, de jelentős nemzeti kisebbségi lélekszámú tagállamra összpontosítani a kampányt (pl. Lettország, Litvánia, Horvátország, Szlovénia). A kezdeményezés későbbi alkupozíciójának erősítése céljából törekedni kell európai jellegének erősítésére – és ezáltal legitimitásának növelésére – az által, hogy minél több tagállam és nemzeti régió áll az ügy mellé aláírások gyűjtésével is. A támogató nyilatkozatok „tömegének” biztosítására vonatkozó, nehezebb feltétel már teljesült, a győztes üggyhez csatlakozásra pedig vélhetően könnyebb rávenni az európai partnereket is. Különösen, hogy a kezdeményezés sikere számukra is készpénzre váltható eredményeket jelentene. Ebben az európai kampányban a több mint száz tagszervezetet tömörítő európai hálózatával a szervezők segítségére lehet a FUEN, amely korábban már [felajánlotta](#) segítségét az európai aláírásgyűjtés megvalósításában.

08-05-2020 – dr. Tárnok Balázs